

[Qvist Hansen.]

nødvendige forbedringer bliver gennemført. Jeg vil gerne henstille til den højtærede minister, at han i hvert fald svarer på disse angreb på en sådan måde, at direktoratet ikke fortsat skal stå med sorte per. Det hjælper ikke, at man ansætter en ny direktør, uanset hvor han kommer fra og hvad han hedder, hvis man nægter ham de nødvendige midler til gennemførelse af de forbedringer og reformer, som skal gennemføres. Så er navnet og direktøren uden betydning.

Søren Andersen: Et af de spørgsmål, der har været brændende uafbrudt siden krigen slutning, og som sandsynligvis også vil være det i årene fremover, er byggeriet. Under krigen kom vi som følge af mangel på brændsel til at forarbejde indenlandske materialer — dette sinkede — og endelig også på grund af mangel på nødvendige udenlandske materialer bagefter med byggeriet. Efterkrigstiden har også haft sine vanskeligheder, så vi trods store bestræbelser endnu ikke har nået at indhente det forsmte. Blandt de forhåndenværende vanskeligheder er vel manglen på arbejdskraft den mest følelige. Den højtærede indenrigs- og boligminister nævnte i sin tale forleden, at medens der i 1939 var 10 893 murere, var dette tal i 1951 kun 10 137, altså 756 eller ca. 7 pct. mindre end før krigen, da behovet både til boliger og erhvervsbyggeri var mindre, end det er i dag.

Vi må med al hensyntagen til boligbyggeriet ikke glemme, at erhvervsvirksomhedernes bygninger i byen, og ikke mindst på landet, gennem den lange næsten byggeperiode har været ude for stor forringelse. Erhvervenes bygninger må simpelthen af produktionsmæssige grunde forbedres ganske betydeligt. Men hvordan? Har man nogen chance for både for boligbyggeriets og erhvervsbyggeriets vedkommende blot at øjne en mulighed for, at forholdene snart vil ændres, når man mangler mandskabet til at gå på stilladserne?

Murerfaget er ganske vist ikke til at lære fra i dag til i morgen; det er tværtimod et fag, hvor mesterlæren både står højt og er af stor betydning. Men man har dog set andre fag i stor udstrækning på forskellig måde benytte ikke-faguddannet mandskab. Kunne det ikke tænkes, at et omskolingsarbejde kunne iværksættes, sådan som det f. eks. har fundet sted indenfor jernindustrien, hvor der sidste år omskolede 9 000 mand? Vel er omskolingsarbejdet vanskeligere for murernes vedkommende end i jernindustrien, men med lidt god vilje fra mestrenes,

svendenes og de ufaglærtes organisationer skulle der vel være muligheder. De nye materialer — durisol, gasbeton og flere andre — åbner oven i købet flere muligheder for den ufaglærtes og den omskolede medvirken.

Jeg vil gerne spørge, hvad den højtærede minister mener om muligheden for et sådant omskolingsarbejde og for eventuelt at benytte ufaglært mandskab. De vanskelige økonomiske forhold, der forhåbentlig er af mere midlertidig karakter, får ansøgningerne om statslån til boligbyggeriet til at dale; selvom der er færre huse — altså også færre lejligheder — under opførelse, er der stadig fuld beskæftigelse indenfor murerfaget. Det vil ganske sikkert betyde, at husene bliver hurtigere færdig og da ganske naturligt også billigere, end de ellers ville være blevet. Jeg kan derfor takke den højtærede minister for den boligpolitik og den byggepolitik, han har ført.

Man kommer alligevel let til at tænke på, om den store mangel på håndværkere ikke også på anden måde end den direkte kommer til at hemme byggeriet. Jeg mener at være bekendt med, at for det samme arbejde er byggeomkostningerne — og derunder arbejdsomkostningerne — meget forskellige i landets forskellige egne.

Kan den højtærede indenrigs- og boligminister afkræfte eller bekræfte, at i Vest- og Nordjylland er byggeomkostningerne — jeg tænker her på håndværksudgifterne — meget føleligt lavere end f. eks. i København, ja, at arbejdsudgifterne faktisk stiger næsten som efter en skala fra nordvest mod sydøst? Vil det sige, at tempoet på de store byggepladser, f. eks. i København, er mindre end andre steder?

Hvis det er tilfældet, er det vel nærliggende, med de muligheder som de nye materialer og byggelov og -vedtægter rummer, at appellere til selvbyggeri. Jeg tror, det ville være nyttigt, om det cirkulære, der vel er udsendt til kommunerne angående selvbyggeri, kom offentligheden til nærmere kundskab.

Det må være i samfundets interesse, at lovens muligheder på disse områder udnyttes fuldtud. Löven rummer gode muligheder, da selvbyggerens fortjeneste er skattefri, medmindre vedkommende selv er håndværker. Jeg vil dog gerne spørge, om der også er skattefrihed, hvis det drejer sig om en arbejdsmand indenfor byggeindustrien, f. eks. en murerarbejdsmand. Ved selvbyggeri kan der i virkeligheden let tjenes det ind, der kræves som bygherrens egen økonomiske indsats ved såvel privat